

> Davide Lanzillotti, adviseur Europese projecten – Dienst Duurzame Stad, Brulocalis

ENERGIEZUINIGE WIJKEN? EEN EUROPEES ONDERZOEKS- EN INNOVATIEPROJECT

Alice Detollenaere coördineert het Europese project "Cities4PED" binnen de stad Brussel. Het project wordt gefinancierd door het Joint Programming Initiative "Urban Europe". Wij spraken met haar en stelden haar een paar vragen over het project en in het bijzonder over de "energiezuinige wijken".

Dag Alice, kunt u ons vertellen wat een PED is?

"Een PED afbakenen is de kern van ons project, maar eenvoudigweg is een "Positive Energy District" een wijk waar meer energie wordt geproduceerd dan verbruikt. Een eenvoudige omschrijving, want een PED is in de praktijk natuurlijk complexer dan dat."

Waarom complexer?

"De productie van hernieuwbare energie is zeer beperkt in de stedelijke context. Daarom is het energie-

verbruik naar beneden halen, bijvoorbeeld door de isolatie van gebouwen en gedragsveranderingen, van cruciaal belang voor de PED. Mobiliteit ook, maar de internationale onderzoeksgemeenschap neemt hierover geen standpunt in en laat het aan de steden over om te beslissen of zij mobiliteit in het actiegebied van de PED opnemen."

Zijn er behalve energie nog andere factoren die meespelen bij een energiezuinige wijk?

"Ja, er is een debat gaande over de wenselijkheid om rekening te houden met indirecte broeikasgasemissies en dus bijvoorbeeld met de koolstofvoetafdruk van de gebruikte materialen bij de bouw of renovatie van gebouwen, of met contextuele factoren zoals stedelijke dichtheid of historisch erfgoed. Een hogere stedelijke dichtheid beperkt immers de mogelijkheden voor de productie van hernieuwbare energie, en historische gebouwen vragen meer bij renovatie. Het doel van de contextfactoren is dus rekening te houden met deze realiteit en ze te vertalen in beter toegankelijke PED-doelstellingen voor de betrokken wijken."

Waarom koos de stad Brussel om in het Cities4PED-project mee in te stappen?

"De stad heeft de ambitie om een "energiezuinige wijk" te verwezenlijken. Meerdere vragen dringen zich dan op, bv. over de emissies en de perimeteer waarmee rekening moet worden gehouden bij de afbakening van zo'n wijk. Door in een Europees onderzoeksproject te stappen kunnen we onze reflectie verder uitdiepen. Ook kunnen we nadenken over hoe we begrippen als "koolstofneutraliteit" kunnen vertalen, en zo de kloof tussen doelstellingen en het veld, tussen theorie en praktijk, kunnen overbruggen."

Wat houdt het project vooral in?

"Ons consortium wil duidelijkheid scheppen over het begrip energiezuinige wijken, zodat steden dit concept kunnen toepassen (Stockholm en Wenen zijn de andere partnersteden in het project). Wij besteden ook veel aandacht aan goed bestuur en inclusiviteit van de energieomslag, zodat de PED een hefboom kan zijn voor ecologische, economische en sociale verandering".

Wat houden de belangrijkste fasen van het project in?

"In de eerste fase (in 2021) hebben wij een uitwisseling van kennis en goede praktijken tussen partnersteden tot stand gebracht en hebben we spelers in het veld uitgenodigd om hun ervaring te delen over thema's gelinkt aan PED. Zo kunnen we in 2022 met aanbevelingen komen voor beleidsmakers en kunnen we de steden een leidraad aanreiken voor het opzetten van een eerste PED-proefproject."

Een Europees project vergt ook actie op lokaal niveau. Wat heb je concreet gedaan?

"Op lokaal niveau hebben wij binnen het gemeentebestuur een stuurgroep en een technisch comité in het leven geroepen. Deze comités moeten de lopende initiatieven in kaart brengen en synergieën vinden tussen projecten in de stad Brussel. Aangezien de energietransitie een transversaal thema is, is het belangrijk collega's van verschillende diensten bij dit project te betrekken en de doelstellingen op elkaar af te stemmen. Dit maakt het ook mogelijk verbanden te leggen, de verschillende standpunten met elkaar te verzoenen en ten slotte een visie te formuleren van de stad op de energiezuinige wijk."

De stad zet ook verschillende proefprojecten op en laat studies uitvoeren om op bepaalde punten vooruitgang te boeken zoals de invoering van een verwarmingsnetwerk en energiegemeenschappen".

Wat is het specifieke karakter van het Cities4PED-project in vergelijking met andere lopende projecten?

"Cities4PED is een onderzoeksproject dat zich richt op aspecten van goed bestuur: hoe zet je een PED op, welke zijn succes- of beperkende factoren binnen de stad, instrumenten, hoe betrek je burgers, enz. Het project heeft ook een sociale component en wil bijdragen tot een eerlijke energietransitie, die bv. geen gentrificatie veroorzaakt."

Het RESPONSE-project, een ander Europees project waaraan de stad meewerkt, gaat meer in op de technologische innovatie met betrekking tot PED."

Had u al ervaring met Europese projecten? Was deze nuttig?

"Ja, in het verleden heb ik meegewerkt aan Europese onderzoeksprojecten die meer gericht waren op fotovoltaïsche of energiegemeenschappen. Ervaring met Europese projecten is nuttig, omdat de beheerslogica van deze projecten verschilt van de projecten binnen een gemeentelijke overheid."

Wat leert de stad Brussel van het Cities4PED-project? Is een vervolg mogelijk?

"Wij onthouden van het project de vruchtbare uitwisselingen met de andere projectsteden, de besprekingen over de definitie van de PED, de principes en manieren om de burgers zo inclusief mogelijk te betrekken... Aangezien het om een meer theoretisch onderzoeksproject gaat, hebben wij nog niet alle antwoorden op bepaalde vragen waarvoor een meer praktische toepassing nodig is. Voor de toekomst zal de stad, naast haar eigen initiatieven, voorrang geven aan actieonderzoeksprojecten om rond die zaken vooruitgang te kunnen boeken en om proefacties te kunnen opzetten en concrete resultaten voor de burgers te kunnen boeken."

Wat wordt er met het Europese geld betaald?

"Voornamelijk de personeelskosten voor de uitvoering van het project (één halfzijdse werknemer gespreid over 2 jaar), reis- en verplaatsingskosten."

Is er voor het project een testgebied afgebakend?

"In het district Noord, dat hoofdzakelijk het grondgebied van de stad Brussel maar ook dat van de gemeenten Schaarbeek en Sint-Joost bestrijkt, hebben we een testgebied afgebakend."

VERENIGING IN ACTIE

BRULOCALIS VERHUIST BINNENKORT

Brulocalis verlaat zijn "historisch" pand in de Aarlenstraat op 31/12/2022. Het pand is overgekocht, inclusief onze verdieping, door een projectontwikkelaar. Er zullen gedurende meerdere jaren grote renovatiewerken gebeuren. Wij hebben een nieuw onderkomen gekocht langs de Koningsstraat 168, dat op 1 januari 2023 onze nieuwe hoofdzetel wordt.

Wij willen van dit gebouw het "Huis van de lokale besturen" maken, een plaats die naar buiten gericht is, naar u, onze leden, en een ontmoetingsplaats voor de Brusselse gemeenten en OCMW's. Gaandeweg vertellen we u er meer over in onze artikelen.

Binnenkort, in 2023, starten we met de inrichtingswerkzaamheden die een groot deel van het jaar in beslag zullen nemen.

In afwachting daarvan verhuizen onze medewerkers naar een tijdelijke werkplek. Wij blijven uiteraard tot uw beschikking via e-mail en op onze gebruikelijke telefoonnummers. Sommige vergaderingen zullen daar op de tijdelijke werkplek georganiseerd worden. Andere vinden dan weer buitenshuis plaats zoals we tot nu toe deden voor onze talrijk bijgewoonde opleidingen en colloquia. Alle post moet vanaf 1 januari 2023 worden verstuurd naar: Koningsstraat 168, 1000 Brussel; in alle gevallen wordt de post nageleverd.